

**PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA UK  
FARMACEUTICKÉ STUDIUM  
(PROTOKOLY FARMACEUTICKÝCH ZKOUŠEK  
ČESKÉ KARLO-FERDINANDOVY UNIVERZITY A UNIVERZITY  
KARLOVY)  
1883–1953  
dílčí inventář**

Číslo pomůcky: 140

Číslo evidenčního listu NAD: 39

Zkratka části fondu: F

Zpracoval: Marek Brčák

Praha 2017

## Obsah

<b>Vývoj původce archiválií .....</b>	<b>3</b>
<b>Vývoj a dějiny archivního souboru .....</b>	<b>7</b>
<b>Archivní charakteristika .....</b>	<b>7</b>
<b>Rozbor obsahu archivního souboru .....</b>	<b>7</b>
<b>Záznam o uspořádání archivního souboru a sestavení archivní pomůcky.....</b>	<b>8</b>
<b>Použitá literatura a prameny .....</b>	<b>8</b>
<b>Inventární seznam.....</b>	<b>10</b>

## Vývoj původce archiválií

Studium farmacie na české Karlo-Ferdinandově univerzitě (1882–1920)<sup>1</sup> a Univerzitě Karlově (1920–1939,<sup>2</sup> 1945–1948) se řídilo postupně dvěma studijními a zkušebními řády. Od vzniku české Karlo-Ferdinandovy univerzity (1882) byl v platnosti studijní řád z roku 1859<sup>3</sup> vydaný ministrem školství Lvem Thun-Hohensteinem (1811–1888), který svým vyzněním zapadá do celkové koncepce jeho studijních univerzitních reforem. Tento byl v roce 1889 nahrazen novým studijním řádem, podle nějž studovali a absolvovali posluchači nastupující ke studiu od zimního semestru 1890/1891,<sup>4</sup> avšak studenti nastoupivší ke studiu farmacie těsně před tímto rokem dokončovali studium dle starého řádu, a to až do roku 1892. Tento řád byl v platnosti až do roku 1948,<sup>5</sup> kdy byl schválen zákon o lékárnickém studiu.<sup>6</sup> K novému zákonu o lékárnickém studiu z roku 1948 vyšel i nový studijní řád,<sup>7</sup> podle nějž studovali posluchači nastoupivší ke studiu farmacie od zimního semestru 1948/1949.<sup>8</sup> Zde je potřeba ale podotknout, že v roce 1950 bylo studium farmacie na Univerzitě Karlově zrušeno a přeneseno od zimního semestru 1951/1952 na Masarykovu Univerzitu do Brna.<sup>9</sup> Do července roku 1953 na Univerzitě Karlově pouze dokončovali studenti přijatí ke studiu před zimním semestrem 1948/1949. Obnoveno farmaceutické studium pak bylo na Univerzitě Karlově v roce 1969, kdy byla založena Farmaceutická fakulta se sídlem v Hradci Králové.<sup>10</sup>

Jak tedy vypadalo zdejší farmaceutické studium z pohledu studijních předpisů?

Nejprve se zastavme u podmínek nutných k přípuštění k univerzitnímu studiu farmacie. Ty se lišily podle jednotlivých studijních řádů. Dle legislativy z roku 1859 bylo nejprve nutné

<sup>1</sup> V roce 1920 došlo k přejmenování české Karlo-Ferdinandovy univerzity na Univerzitu Karlovu a to na základě zákona ze dne 12. 3. 1920, č. 135/1920 Sb. z. a n., o poměru pražských univerzit (tzv. *lex Mareš*), § 1 – jeho znění lze nalézt <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1920/030-1920.pdf>, nahlíženo 11. 1. 2017.

<sup>2</sup> Vyhláškou říšského protektora ze dne 17. 11. 1939 byly uzavřeny české vysoké školy. Znovu otevřeny byly až po skončení druhé světové války v Evropě. Jan HAVRÁNEK – Zdeněk POUŠTA (edd.), *Dějiny Univerzity Karlovy*, tom. IV., Praha 1998, s. 48–58, 235–250.

<sup>3</sup> Viz výnos ministerstva kultu a vyučování ze dne 14. 6. 1859, jímž se vydává studijní a zkušební řád pro dosažení hodnosti magistra farmacie, č. 113/1859 ř. z. – jeho znění lze nalézt <http://alex.onb.ac.at/cgi-content/alex?aid=rgb&datum=18590004&seite=00000263>, nahlíženo 10. 1. 2017.

<sup>4</sup> Viz výnos ministerstva kultu a vyučování ze dne 16. 12. 1889, jímž se vydává nový studijní a zkušební řád farmaceutický, č. 200/1889 ř. z. – jeho znění lze nalézt v Otto PLACHT – František HAVELKA, *Předpisy pro vysoké školy republiky československé*, Praha 1932, s. 2010–2016 nebo <http://alex.onb.ac.at/cgi-content/alex?aid=rbo&datum=1889&size=45&page=601>, nahlíženo 10. 1. 2017.

<sup>5</sup> V letech 1938–1939 se sice intenzivně pracovalo na novém studijním řádu k jeho přijetí, však nedošlo a to z důvodu vypuknutí 2. světové války. Jeho zkrácenou verzi v roce 1940 přijala pouze Univerzita Komenského v Bratislavě, kde dle něj zdejší farmaceuti studovali až do roku 1948.

<sup>6</sup> Zákon ze dne 20. 7. 1948, č. 190/1948 Sb., o lékárnickém studiu. Jeho znění lze nalézt <http://www.noveaspi.sk/products/lawText/1/17623/1/2>, nahlíženo 11. 1. 2017.

<sup>7</sup> Viz výnos ministerstva školství a osvěty ze dne 13. 9. 1948, jímž se vydává předběžný studijní a zkušební řád reformovaného lékárnického studia, č. A-180.395/48-V/1.).

<sup>8</sup> Materiály k studiu farmaceutů podle studijního řádu z roku 1948 byly v letech 1950–1951 předány Masarykově Univerzitě v Brně v souvislosti s přenesením zdejšího studia (viz výše) a v současné době se nachází v jejím archivu, ve fondu Farmaceutická fakulta MU Brno.

<sup>9</sup> Tato změna proběhla na základě vládního nařízení ze dne 27. 6. 1950, č. 81/1950 Sb. Jeho znění lze nalézt <http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=81&r=1950>, nahlíženo 7. 2. 2016.

<sup>10</sup> Viz vládní nařízení ze dne 31. 7. 1969, č. 100/1969 Sb. Jeho znění lze nalézt <http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=100&r=1969>, nahlíženo 11. 1. 2017.

absolvovat alespoň čtyři třídy gymnaziálního studia a následně tříletou aspirantskou praxi v lékárně, jež byla zakončena tzv. tyrocionální zkouškou.<sup>11</sup> Studijní řád z roku 1889 tyto podmínky zachoval s tím, že byla prodloužena povinná doba gymnaziálního studia na šest tříd. Tento systém pak byl upraven až vládním nařízením z roku 1920,<sup>12</sup> které stanovovalo, že podmínkou k nástupu studia farmacie je složení maturity na gymnáziu (tj. student musel absolvovat již všech osm tříd) či jiné střední škole (např. reálce). V tomto případě se ale student musel ještě prokázat složením doplňovací zkoušky z latiny na některém veřejném gymnáziu. Aspirantská praxe se tímto předpisem zkracovala pouze na dva roky.

Jak dlouhá byla doba studia? Kde a jaké předměty studenti absolvovali? Studijní doba univerzitního farmaceutického studia po celou dobu námi sledovaného období trvala dva roky.<sup>13</sup> Studijní plán byl též víceméně konstantní. V prvním ročníku měli studenti farmacie absolvovat přednášky a cvičení z elementární fyziky, botaniky, zoologie, anorganické a organické chemie. Ve druhém ročníku navštěvovali přednášky a cvičení z farmaceutické chemie a farmakognosie. Posluchači tyto předměty navštěvovaly na filozofické (od roku 1920 na přírodovědecké fakultě)<sup>14</sup> a lékařské fakultě, přičemž v letech 1882–1920 byly formálně studenty přírodovědecké fakulty, 1920–1948 přírodovědecké fakulty a od roku 1948 lékařské fakulty. Zákon o lékárnickém studiu z roku 1948<sup>15</sup> pak změnil délku studia na čtyři roky.

Z jakých předmětů museli budoucí farmaceuti skládat státní zkoušky? Podle studijního řádu z roku 1859 museli posluchači farmacie skládat postupně tři rigoróza (tj. tzv. přísné zkoušky). První přísná zkouška, která se skládala na konci prvního ročníku na filozofické fakultě, byla teoretická a skládala se z fyziky, zoologie, botaniky a mineralogie. Druhá byla praktická z přípravy farmaceutických preparátů a z chemické analýzy a třetí opět teoretická z farmakognosie, všeobecné anorganické a organické chemie, farmaceutické chemie a z lékárenských předpisů. Druhá a třetí přísná zkouška se skládala na lékařské fakultě, přičemž druhá se konala nejdříve v posledním měsíci studia druhého ročníku a třetí až po splnění všech

---

<sup>11</sup> Ta od roku 1896 nebyla povinná pouze pro zahraniční studenty z balkánských zemí (Srbska, Bulharska, Rumunsko), kde měli jiný systém vzdělání farmaceutů. Viz výnos ministerstva kultury a vyučování ze dne 10. 3. 1896, č. 30.843/1896 ř. z. viz O. PLACHT – F. HAVELKA, *Předpisy pro vysoké školy*, s. 1484–1485.

<sup>12</sup> Vládní nařízení ze dne 28. 9. 1920, č. 613/1920 Sb. z. a. n. Jeho znění lze nalézt <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1920/129-1920.pdf>, nahlíženo 11. 1. 2016.

<sup>13</sup> Výjimkou byli ve 30. letech 20. století studenti bulharské a polské národnosti, kteří studium farmacie měli rozloženo do tří let, a to z důvodu odlišného modelu studia farmacie v jejich vlasti, které bylo tříleté, a měli mj. navíc na rozdíl od studentů československé národnosti povinně během studia složit fakultativní předběžné zkoušky (viz dále) ještě z bakteriologie, toxikologie a soudní chemie (předměty a zkoušky absolvovali na lékařské fakultě), čímž jim byla umožněna nostrifikace našeho studia v jejich domovských státech. Viz výnosy ministerstva školství a národní osvěty ze dne 11. 11. 1931, č. 164.792/1931 (pro bulharské studenty farmacie) a ze dne 5. 11. 1932, č. 88.309/1932 (pro polské studenty farmacie). O. PLACHT – F. HAVELKA, *Předpisy pro vysoké školy*, s. 2010. Materiály ke studiu farmacie polských a bulharských studentů viz Archiv UK, Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy, inv. č. 1617, kart. č. 72.

<sup>14</sup> Vládní nařízení ze dne 24. 6. 1920, č. 392/1920, Sb. z. a. n., § 3. Jeho znění lze nalézt <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1920/079-1920.pdf>, nahlíženo 11. 1. 2017.

<sup>15</sup> Zákon ze dne 20. 7. 1948, č. 190/1948 Sb., o lékárnickém studiu (viz výše).

povinností, tj. na samém konci druhého ročníku. Všechny tři zkoušky na sebe navazovaly a byly skládány v chronologickém pořadí, tudíž dokud student neobstál například u první zkoušky, nemohl být připuštěn k druhé. Z hlediska opakování zkoušek platila zásada, že pokud byl student u zkoušky vyhozen jen z jednoho předmětu, tak opakoval pouze tento jeden předmět (např. zoologii v případě první zkoušky a ostatní předměty: fyziku, botaniku, mineralogii již neopakoval). V tomto případě měl dva opravné pokusy, přičemž na opravný termín se mohl přihlásit až po uplynutí tří měsíců. Pokud ale student byl hodnocen nedostatečně ze dvou předmětů, tak zkoušku opakoval celou, a to nejdříve po šesti měsících, přičemž měl ale jen jeden opravný pokus.

Podle studijního řádu z roku 1889 skládali posluchači farmacie tři přípravné (předběžné) zkoušky a jednu zkoušku přísnou (rigorózu).<sup>16</sup> Předběžné zkoušky byly skládány na filozofické fakultě (od roku 1920 na přírodovědecké fakultě) a to z předmětů z fyzika, botanika a všeobecná chemie. Tyto examinační se skládaly v prvním ročníku, přičemž zkoušku z fyziky šlo splnit již na konci prvního semestru a ostatní dvě nejdříve až na konci druhého semestru. Podmínkou k postupu do druhého ročníku bylo úspěšné složení všech těchto předběžných zkoušek, které na sebe nebyly vázány.<sup>17</sup> Studium farmacie pak bylo zakončeno přísnou rigorózní zkouškou, jež se skládala na lékařské fakultě. Rigorózum se skládalo ze dvou částí: ze dvou praktických zkoušek, při nichž měl kandidát prokázat znalosti z analytické chemie<sup>18</sup> a z farmakognosie,<sup>19</sup> a z teoretické zkoušky, při níž měl obhájit dostatečné znalosti ze všeobecné a farmaceutické chemie a z farmakognosie. Obě části na sebe navazovaly, k teoretické zkoušce byl student připuštěn pouze v případě úspěšného složení obou praktických zkoušek.<sup>20</sup> Na složení této teoretické rigorózní zkoušky měl tři pokusy, mezi kterými musela uplynout doba alespoň tři měsíců.<sup>21</sup>

---

<sup>16</sup> Zkoušky se musely skládat na jedné univerzitě, jen ve výjimečných případech bylo povoleno složit předběžné zkoušky či rigorózum na jiné univerzitě, k čemuž museli dát souhlas profesorské sbory obou univerzit. – Výnos ministerstva kultu a vyučování ze dne 16. 12. 1889, 200/1889 ř. z., § 6.

<sup>17</sup> Když kandidát při jedné či u více předběžných zkoušek neobstál, bylo mu umožněno jejich první opakování, s tím že všechny zkoušky musel mít úspěšně složené nejdéle do konce měsíce října následujícího akademického roku, aby mohl pokračovat ve studiu farmacie ve druhém ročníku. V případě neúspěchu při první opakovací zkoušce se mu nezapočítával první ročník a předmět či předměty, z nichž nesložil předběžnou zkoušku, musel znovu absolvovat. Poté byl teprve připuštěn ke druhé opakovací zkoušce, jestliže i ta byla s výsledkem nepříznivým, tak dotyčný ve studiu mohl pokračovat pouze v případě, že mu zkušební komise vydala doporučení k opětovnému navštěvování prvního ročníku, které ale musel schválit ministr vyučování a kultu. Dotyčný student musel ale opětovně plnit veškeré povinnosti, tedy i ty, které předtím úspěšně složil.

<sup>18</sup> Obvykle měli studenti provést kvantitativní analýzu směsi, složitější sloučeniny či farmaceutického preparátu z hlediska jeho identity a kvality (např. metodou volumetrickou).

<sup>19</sup> Zde měl prokázat, že dobře ovládá metodu mikroskopického zkoumání.

<sup>20</sup> Na každou z praktických zkoušek měl tři pokusy, avšak pokusy byly od sebe vzdáleny alespoň tři nejvýše šest měsíců. Tuto dobu měl kandidát využít znovu k navštěvování chemických laboratoří, kde se měl připravovat na zkoušky. Čtvrtý pokus mohl být povolen pouze na návrh zkušební komise, který ale musel schválit ministr vyučování a kultu.

<sup>21</sup> Čtvrtý pokus opět schvaloval ministr školství a kultu na návrh zkušební komise.

Studium farmacie, tak jako ostatní obory na universitě, bylo po dlouhou dobu zapovězeno ženám. Těm bylo oficiálně povoleno až v roce 1900.<sup>22</sup> První ženou, která promovala v oboru farmacie na české Karlo-Ferdinandově univerzitě, se stala Růžena Kroutilová v roce 1907. V následujících letech se zastoupení žen mezi studenty farmacie neustále zvyšovalo, v rozmezí akademických let 1919/20–1929/30 jejich podíl tvořil 34,7% a v letech 1929/30–1934/35 dokonce již 50,9%.

Z hlediska národnostního složení absolventů farmaceutického studia na české Karlo-Ferdinandově univerzitě (1882–1920) a Univerzitě Karlově (1920–1939, 1945–1948) není bez zajímavosti, že velký podíl v zastoupení tvoří zahraniční studenti, a to především v meziválečném období.<sup>23</sup> Podotýkám ale, že tito studenti těsně před zakončením svého studia podepisovali prohlášení, na jehož základě se vzdali vykonávání praxe na území československé republiky. Kromě toho museli platit i dvojnásobné sazby za státní zkoušky oproti domácím studentům, kteří za každou předběžnou zkoušku platili 50 Kčs a za rigorózum 300 Kčs.<sup>24</sup>

Úspěšným studentům farmacie byl v tomto období udělován titul magistr farmacie (PhMr.), přičemž měli možnost si dalším studiem dodělat i doktorát. Ve sledovaném období jim byly udělovány tituly Dr. farm. (1860–1890), PhDr. (1890–1921) a RNDr. (1921–1953).<sup>25</sup>

Dalšími prameny k studiu farmaceutů na české Karlově univerzitě jsou kromě protokolů o farmaceutických státních zkouškách zejména katalogy posluchačů,<sup>26</sup> matriky doktorů,<sup>27</sup> rigorózní protokoly<sup>28</sup> a spisový materiál ve fondech přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy<sup>29</sup> a lékařské fakulty Univerzity Karlovy.<sup>30</sup>

---

<sup>22</sup> Na základě výnosu ministerstva vnitra ze dne 3. 9. 1900, č. 150/1900 ř. z. Tento předpis byl upravován dvěma dalšími předpisy ministerstva kultu a vyučování ze dne 3. 10. 1901, č. 27915/1901 ř. z. a ze dne 7. 4. 1904, č. 40/1904 ř. z., jež stanovovaly podmínky přístupu žen ke studiu farmacie. Před nástupem ke studiu bylo nutné se prokázat úspěšně složenou maturitní zkouškou na veřejném dívčím lyceu a dále zkouškou z latiny v rozsahu učiva prvních šesti tříd gymnázia složenou na některém veřejném gymnáziu.

<sup>23</sup> Například téměř polovina absolventů farmacie mezi léty 1928–1935 se nenarodila na území tehdejšího Československa (34% jich přišlo z Polska, 10% z Bulharska, 2% z Rumunska, 1% z Rakouska a 1% z území tehdejší Jugoslávie). Václav RUSEK – Petr SVOBODNÝ, *Farmaceutická fakulta se sídlem v Hradci Králové*. in: Jan HAVRÁNEK – Zdeněk POUŠTA (edd.), *Dějiny Univerzity Karlovy*, tom. IV., Praha 1998, s. 419–429, s. 423

<sup>24</sup> Viz vládní nařízení z 22. 12. 1920, č. 680/1920, Sb. z. a n., § 6, 9. Jeho znění lze nalézt <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1920/142-1920.pdf>, nahlíženo 11. 1. 2017.

<sup>25</sup> František DOHNAL, *Studijní texty k dějinám farmacie*, Praha 2004, s. 78.

<sup>26</sup> Archiv UK, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, Katalogy posluchačů z let 1882–1920; Archiv UK, Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy, Katalogy posluchačů farmacie z let 1921–1951.

<sup>27</sup> Archiv UK, Matriky Univerzity Karlovy, inv. č. 1–14.

<sup>28</sup> Archiv UK, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, Rigorózní protokoly doktorské 1882–1920; Archiv UK, Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy, Rigorózní protokoly doktorské 1921–1953.

<sup>29</sup> Archiv UK, Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy, inv. č. 1614, Laboratoř farmaceutická (1900–1938); inv. č. 1615, Zkoušky farmaceutů (1900–1918); inv. č. 1615a, Zkoušky farmaceutů – Varia (1882–1953); inv. č. 1616, Farmaceutická komise (1948–1949); inv. č. 1617, Farmaceutické studium – bulharští a polští studenti (1930–1937); inv. č. 1618, Úprava farmaceutického studia – všeobecně a remunerace (1919–1937).

<sup>30</sup> Archiv UK, Lékařská fakulta Univerzity Karlovy, inv. č. 1620, Farmakologický ústav (1894–1945).

## Vývoj a dějiny archivního souboru

Knihy zkušebních protokolů státních zkoušek farmaceutů studujících na české Karlo-Ferdinandově univerzitě (1882–1920) a Univerzitě Karlově (1920–1939, 1945–1953) jsou dnes (od roku 2016) součástí fondu Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy. V minulosti od roku 1955, kdy byly předány do Archivu Univerzity Karlovy, se tyto knihy nacházely ve fondech přírodovědecké (inv. č. 1, 3–7) a lékařské fakulty (inv. č. 2, 8–24), na nichž bylo uskutečňováno studium farmaceutů (viz výše).<sup>31</sup>

### Archivní charakteristika

Soubor tvoří 24 úředních knih (13 svázaných a 11 nesvázaných), tj. 24 evidenčních jednotek. Knihy protokolů jsou děleny nejdříve dle jednotlivých studijních řádů (1859, 1889) a následně dle jednotlivých druhů zkoušek (rigorózní, předběžné). Absolventi podle studijního řádu z roku 1859 jsou v tomto inventáři zachyceni v knihách (inv. č. 1 – první rigoróza a inv. č. 2 – druhá rigoróza). Tato první řada knih protokolů byla vedena od roku 1883 do roku 1892 (viz výše). Všechny ostatní knihy (inv. č. 3–24) evidují absolventy podle řádu z roku 1889 (inv. č. 3–7: protokoly z předběžných zkoušek, inv. č. 7–19: celkové protokoly z rigorózních zkoušek, inv. č. 20–22 protokoly z dílčích zkoušek rigorózních a inv. č. 23–24 hlavní protokoly o rigorózech). Tato druhá řada knih byla vedena v letech 1890–1953 (viz výše). Knihy jsou v poměrně dobrém fyzickém stavu.

### Rozbor obsahu archivního souboru

Zkušební protokoly obsahují záznamy o konkrétní zkoušce daného kandidáta. Ze záznamu se dozvíme jméno a příjmení zkoušeného, jeho rodiště, datum narození, datum konání zkoušky a název zkoušky. V případě opakování zkoušky je zde odkaz na záznam neúspěšného pokusu. Dále jsou v protokolech zaznamenány dílčí výsledky zkoušek z jednotlivých předmětů a celková hlavní známka, která vznikla jejich průměrem. Zkoušky byly hodnoceny známkami výtečně, dostatečně nebo nedostatečně. Protokol pak uzavíraly podpisy členů zkušební komise. U protokolů z předběžných zkoušek je uvedeno ještě datum a místo složení tzv. tyrocionální zkoušky a datum a místo složení maturitní zkoušky.<sup>32</sup> V případě rigorózních protokolů se ještě dozvídáme předchozí celkovou známku z předběžných zkoušek. Hledání v protokolech, které jsou řazeny chronologicky a evidovány podle pořadových čísel, umožňují abecední rejstříky vedené k jednotlivým knihám. V knihách hlavních protokolů o rigorózech (inv. č. 23–24), které shrnují předchozí studium úspěšných absolventů, je uvedeno jejich jméno, příjmení, datum a místo narození, jméno instituce, na níž konal přípravné zkoušky, hlavní známka z předběžných

---

<sup>31</sup> Karel KUČERA – Miroslav TRUC, *Archiv University Karlovy. Průvodce po archivních fondech*, Praha 1962, s. 153, 155.

<sup>32</sup> To se týká protokolů o předběžných zkouškách vykonaných po roce 1920. Před tímto rokem je v těchto protokolech uvedeno pouze jméno gymnázia, kde student absolvoval povinné čtyři (tj. u protokolů dle studijního řádu z roku 1859) či šest (tj. u protokolů dle studijního řádu z 1889, z let 1890–1920) tříd (viz výše).

zkoušek, datum vykonání rigorózní zkoušky spolu s celkovou známkou z této examinační a datum promoce.

Zkušební komise pro každou zkoušku se měla skládat z předsedy a tří komisařů, kteří byli vybíráni z profesorů vyučujících předměty, z nichž se konala zkouška, které ale musel schválit ministr vyučování a kultu (později školství a národní osvěty). V případě rigorózní zkoušky byl přítomen ještě vládní komisař, kterého schvalovali jak ministr vyučování a kultu (později školství a národní osvěty) tak ministr vnitra (po roce 1918 ministr veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy). U teoretické části rigorózní zkoušky podle řádu z roku 1889 mohl být přítomen jeden lékárník jako hostující examinátor, který musel mít opět povolení od uvedených ministerstev.

### **Záznam o uspořádání archivního souboru a sestavení archivní pomůcky**

Fond byl zpracován 12/2016–1/2017, inventární seznam pořídili Jakub Jareš a Marek Brčák. Z důvodu sjednocení protokolů o státních zkouškách farmaceutů byly v prosinci 2016 do fondu přírodovědecké fakulty zařazeny i protokoly (knihy inv. č. 2, 8–24), které se původně nacházely ve fondu lékařské fakulty. Knihy protokolů o vykonání farmaceutických zkoušek na Univerzitě Karlově byly v letech 2016–2017 z převážné části digitalizovány, přičemž knihy, které jsou z období po roce 1945 (inv. č. 7, 16–22, 24), nebyly z důvodu ochrany osobních údajů digitalizovány. Při té příležitosti byl v lednu 2017 vyhotoven i dílčí inventář daného fondu, jehož autorem je Marek Brčák.

### **Použitá literatura a prameny**

#### *1) Prameny*

Výnos ministerstva kultu a vyučování ze dne 14. 6. 1859, č. 113/1859 ř. z.

Výnos ministerstva kultu a vyučování ze dne 16. 12. 1889, 200/1889 ř. z.

Výnos ministerstva kultu a vyučování ze dne 10. 3. 1896, č. 30.843/1896 ř. z.

Výnos ministerstva kultu a vyučování ze dne 3. 10. 1901, č. 27915/1901 ř. z.

Výnos ministerstva kultu a vyučování ze dne 7. 4. 1904, č. 40/1904 ř. z.

Výnos ministerstva školství a národní osvěty ze dne 11. 11. 1931, č. 164.792/1931.

Výnos ministerstva školství a národní osvěty ze dne 5. 11. 1932, č. 88.309/1932.

Výnos ministerstva školství a osvěty ze dne 13. 9. 1948, č. A-180.395/48-V/1.

Výnosu ministerstva vnitra ze dne 3. 9. 1900, č. 150/1900 ř. z.

Vládní nařízení ze dne 24. 6. 1920, č. 392/1920 Sb. z. a n.

Vládní nařízení ze dne 28. 9. 1920, č. 613/1920 Sb. z. a n.

Vládní nařízení ze dne 22. 12. 1920, č. 680/1920 Sb. z. a n.

Vládní nařízení ze dne 27. 6. 1950, č. 81/1950 Sb.

Vládní nařízení ze dne 31. 7. 1969, č. 100/1969 Sb.

Zákon ze dne 12. 3. 1920, č. 135/1920 Sb. z. a n., o poměru pražských universit



Zákon ze dne 20. 7. 1948, č. 190/1948 Sb., o lékárnickém studiu.

2) *Sekundární literatura*

Karel BERÁNEK, *Farmaceutické diplomy pražské lékařské fakulty*, Československá farmacie 17, 1968, s. 263–266.

František DOHNAL, *Studijní texty k dějinám farmacie*, Praha 2004.

Jan HAVRÁNEK a kol., *Dějiny Univerzity Karlovy*, tom. III., Praha 1997.

Jaroslav HLADÍK, *Die Anfänge der pharmazeutischen Ausbildung an der Karlsuniversität in Prag*, Acta Facultatis pharmaceuticae Bohemo-slovenicae 1961; 5, 199–224.

Karel KUČERA – Miroslav TRUC, *Archiv University Karlovy. Průvodce po archivních fondech*, Praha 1962.

Otto PLACHT – František HAVELKA, *Předpisy pro vysoké školy republiky československé*, Praha 1932.

Václav RUSEK, *Dějiny farmaceutického studia na brněnské univerzitě (1945–1960)*, Acta Facultatis pharmaceuticae Bohemo-slovenicae 1967, s. 13-38.

Václav RUSEK, *Kronika Farmaceutické fakulty Univerzity Karlovy v Hradci Králové*, s. 11–18, in: TÝŽ (ed.), *Sborník k 25. výročí farmaceutické fakulty Univerzity Karlovy v Hradci Králové*, Hradec Králové 1994.

Václav RUSEK – Petr SVOBODNÝ, *Farmaceutická fakulta se sídlem v Hradci Králové*. in: Jan HAVRÁNEK – Zdeněk POUŠTA (edd.), *Dějiny Univerzity Karlovy*, tom. IV., Praha 1998, s. 419–429.

## Inventární seznam

Inv. čís.	Obsah	Časový rozsah
1.	<b>Protokol o prvních přísných zkouškách farmaceutických na FF</b> (starý studijní a zkušební řád) s. 1–384 + rejstřík (82 pp.) vázaná úřední kniha, 400 x 270 x 35 mm	1883–1891 (1899)
2.	<b>Protokol o druhé a třetí přísné zkoušce farmaceutické na LF</b> (starý studijní a zkušební řád) s. 1–1138 vázaná úřední kniha, 345 x 210 x 70 mm	1884–1892 (1896)
3.	<b>Protokol o předběžných zkouškách farmaceutických na FF</b> s. 1–1160 + rejstřík (48 pp.) vázaná úřední kniha, 400 x 300 x 70 mm	1891–1914
4.	<b>Protokol o předběžných zkouškách farmaceutických na FF/PŘF</b> s. 1–880 + rejstřík (100 pp.) vázaná úřední kniha, 400 x 280 x 65 mm	1914–1932
5.	<b>Protokol o předběžných zkouškách farmaceutických na PŘF</b> s. 1–500 + rejstřík (120 pp.) vázaná úřední kniha, 400 x 300 x 55 mm	1932–1936
6.	<b>Protokol o předběžných zkouškách farmaceutických na PŘF</b> s. 1–498 + rejstřík (78 pp.) vázaná úřední kniha, 400 x 300 x 55 mm	1936–1946
7.	<b>Protokol o předběžných zkouškách farmaceutických na PŘF</b> s. 1–1002 + rejstřík (70 pp.) vázaná úřední kniha, 400 x 300 x 75 mm	1946–1950
8.	<b>Protokol o přísných zkouškách rigoróza farmaceutického na LF</b> s. 1–1460 vázaná úřední kniha, 355 x 225 x 85 mm	1892–1910
9.	<b>Protokol o přísných zkouškách rigoróza farmaceutického na LF</b> s. 1–1586 vázaná úřední kniha, 355 x 225 x 120 mm	1911–1922
10.	<b>Protokol o přísných zkouškách rigoróza farmaceutického na LF</b> s. 1–1594 vázaná úřední kniha, 355 x 225 x 115 mm	1923–1930
11.	<b>Protokol o přísných zkouškách rigoróza farmaceutického na LF</b> s. 1–1544 vázaná úřední kniha, 355 x 225 x 135 mm	1931–1932
12.	<b>Protokol o přísných zkouškách rigoróza farmaceutického na LF</b> s. 1–832 nesvázaná úřední kniha, 340 x 210 x 70 mm	1933
13.	<b>Protokol o přísných zkouškách rigoróza farmaceutického na LF (A–K)</b> s. 1–746 nesvázaná úřední kniha, 340 x 210 x 45 mm	1934–1937

14.	<b>Protokol o přísných zkouškách rigoróza farmaceutického na LF (L–Z)</b> s. 1–920 nesvázaná úřední kniha, 340 x 210 x 50 mm	1934–1937
15.	<b>Protokol o přísných zkouškách rigoróza farmaceutického na LF</b> s. 1–678 nesvázaná úřední kniha, 340 x 210 x 40 mm	1938–1939
16.	<b>Protokol o přísných zkouškách rigoróza farmaceutického na LF</b> s. 1–810 nesvázaná úřední kniha, 340 x 210 x 45 mm	1945–1946
17.	<b>Protokol o přísných zkouškách rigoróza farmaceutického na LF (A–M)</b> s. 1–1254 nesvázaná úřední kniha, 340 x 210 x 70 mm	1946–1950
18.	<b>Protokol o přísných zkouškách rigoróza farmaceutického na LF (N–Ž)</b> s. 1–1144 nesvázaná úřední kniha, 340 x 210 x 65 mm	1946–1950
19.	<b>Protokol o přísných zkouškách rigoróza farmaceutického na LF</b> s. 1–586 nesvázaná úřední kniha, 340 x 210 x 40 mm	1951–1952
20.	<b>Protokoly o přísných zkouškách rigoróza farmaceutického na LF – protokoly z dílčích zkoušek (H–Ř)</b> s. 1–774 nesvázaná úřední kniha, 300 x 210 x 60 mm	1948–1950
21.	<b>Protokoly o přísných zkouškách rigoróza farmaceutického na LF – protokoly z dílčích zkoušek (S–Ž)</b> s. 1–1004 nesvázaná úřední kniha, 300 x 210 x 50 mm	1948–1950
22.	<b>Protokoly o přísných zkouškách rigoróza farmaceutického na LF – protokoly z dílčích zkoušek</b> s. 1–2678 nesvázaná úřední kniha, 360 x 240 x 100 mm	1951–1952
23.	<b>Hlavní protokol o rigorózech farmaceutických na LF</b> s. 1–604 + rejstřík (60 pp.) vázaná úřední kniha, 415 x 270 x 50 mm	1892–1946
24.	<b>Hlavní protokol o rigorózech farmaceutických na LF</b> s. 1–572 + rejstřík (80 pp.) vázaná úřední kniha, 420 x 280 x 60 mm	1946–1953

## TIRÁŽ

Název archivu:	Archiv Univerzity Karlovy
Název archivní pomůcky:	Přírodovědecká fakulta UK, Farmaceutické studium (protokoly farmaceutických zkoušek české Karlo-Ferdinandovy univerzity a Univerzity Karlovy)
Časové rozpětí fondu:	1883–1953
Značka fondu:	PřF UK
Značka části fondu:	F
Počet inventárních jednotek:	24
Počet evidenčních jednotek:	24 úředních knih
Rozsah v bm:	1,64
Místo uložení:	ÚDAUK
Stav ke dni:	16. 2. 2017
Fond uspořádal:	Jakub Jareš, Marek Brčák
Inventář sestavil:	Marek Brčák
Počet stran inventáře:	12
Počet exemplářů:	3
Inventář schválil:	Petr Cajthaml